

SPRAVODAJKA

SLOVENSKEJ MYKOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

číslo 25

máj 2001

NA POBAVENIE

Hubárske slabikové krížovky L. Hagara 2

HĽADÁME NÁLEZISKÁ VZÁCNÝCH HÚB

Krásnopórovec orgovánový P. Lizoň 3

NAPÍSAĽI STE NÁM

Mrežovka Archerova pri Vyhniach V. Valenta 5

JEDLÉ HUBY

Potravinový kódex Slovenskej republiky P. Lizoň 7

Chemické analýzy plodníc jedlých húb K. Pastirčáková 9

Z HISTÓRIE SLOVENSKEJ MYKOLÓGIE

8. mykologické dni na Orave I. Kautmanová 12

Stretnutie slovenských a českých mykológov L. Hagara 13

ZO SVETA

Európsky výbor na ochranu húb 4

Ochrana húb a Bernská konvencia 11

Huby na sieti Internetu 1 14

Mykologické spoločnosti 1 15

ROZŠÍRTE SI SVOJE VEDOMOSTI

Čo nám prezrádzajú vedecké mená húb, 18. časť M. Procházka 17

Z NAŠEJ SPOLOČNOSTI

Adresár Slovenskej mykologickej spoločnosti 20

Stanovy Slovenskej mykologickej spoločnosti 22

NOVÁ LITERATÚRA

Nové makromycéty a iné vzácnosti, Zoznam húb Slovenska 6

Slovenský preklad Kódu botanickej nomenklatúry 16

Príručka o otravách hubami 19

Najväčší fotografický atlas húb 27

ISSN 1335-7689

Sprav. Slov. Mykol. Spol. (25): 1-28 (2001)

Hubárske slabikové krížovky

LADISLAV HAGARA

(Do políčok sa vpisujú slabiky, a nie hlásky.)

	1	2	3	4	5	6	7
A							
B							
C							
D							

A. Tajnička: druh zriedkavej rúrkatej huby opísaný podľa nálezu zo Slovenska a pomenovaný po významnom slovenskom mykofloristovi 19. stor. **B.** Člnok - tón, po anglicky - tri čísla, ktoré treba uhádnuť v stávke. **C.** Talianske mesto so šikmou vežou - časti nábytku slúžiace na sedenie - úsek dňa. **D.** Nástroje na odstraňovanie orechových škrupín - krížence dvojhrbej a jednohrbej ťavy - prešibanec.

1. Rod hribovitých húb. 2. Otec alebo matka - časti odevu. 3. Šklbala - čínsky druh citary. 4. Múčne jedlo. 5. Časti stromov - listnáče z rodu *Quercus*. 6. Titulný list cenného papiera (2. význam: miera hrúbky priadze) - malá kovová obruč na kolese. 7. Rod húb z čeľade Hymenochaetaceae.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A									
B									
C									
D									

A. Tajnička: huba z čeľade kožnačkovitých opísaná r. 1930 A. Pilátom podľa nálezu J. Hrubeho zo slovenskej časti Karpát. **B.** Takmer biely - výrobky určené na predaj - nelapalo. **C.** Domáce mužské meno - kvalifikovaný pracovník - meno herca Adamčíka - kúpeľné stredisko francúzskej Riviéry. **D.** Obrad - hlavné mesto Republiky Mali - véna - gyps.

1. Známa liptovská obec - opak mladých. 2. Rod húb z čeľade Strophariaceae. 3. Opak starého - posvätný kameň moslimov v Mekke. 4. Kožtička (rod korticioidných húb blízky rodu *Stereum*). 5. Zariadenie, ktoré potláča negatívne vplyvy náhleho klesania alebo stúpania vetroňa - vrchný krátky kabát. 6. Mäso, po španielsky - chlapi. 7. Rod vreckatých húb z čeľade Pezizaceae. 8. Obri - záhrada. 8. Rod húb z čeľade Dacrymycetaceae.

Krásnopórovec orgovánový

Pavel Lizoň

Krásnopórovce patria na Slovensku medzi zriedkavé alebo vzácne druhy húb. Napriek tomu dva druhy krásnopórovcov, krásnopórovec ovčí a zrastený povoľovala vykupovať na priemyslové spracovanie tak norma ČSN 443195, ba aj povoľuje ich aj Potravinový kódex Slovenskej republiky vydaný v minulom roku.

Krásnopórovec orgovánový (*Albatrellus syringae*) bol opísaný z Estónska a je pomerne častý hlavne v Škandinávii (Fínsko, Švédsko, Nórsko). U nás sa zatiaľ nenašiel, ale zaznamenali ho tak v Rakúsku, ako aj v Taliansku. Rastie na zemi, nezriedka mimo voľnej prírody na okrajoch chodníkov, na cintorínoch a na trávnikoch v blízkosti jelší, orgovánov, vrb a líp. Na lokalite vytrváva a tvorí plodnice po veľa rokov.

Ak teda nájdete mimo lesa, príp. na okraji lesnej cesty hubu, ktorá vyzerá ako krásnopórovec zrastený, ale klobúk má lievikovitý a má menej oranžových odtieňov, mohlo by ísť o krásnopórovec orgovánový. Celkom spoľahlivo ho však odlíšime iba mikroskopicky: na rozdiel od krásnopórovca zrasteneho pri krásnopórovci orgovánovom hýfy dužiny nie sú amyloidné (teda nefarbia sa Melzerovým činidlom na tmavomodro).

Vyobrazenia (ILUSTR.) krásnopórovcov nájdete v knihách Huby - dvojníky (Hagara, 1992), Malý atlas húb (Dermek a Lizoň, 1980), Houby (Hagara, Antonín a Baier, 1999), ako aj Pilze der Schweiz/Fungi of Switzerland, zv. 2 (Breitenbach a Kränzlin, 1986), I funghi del vero, zv. 1 (Cetto, 1970, 1. vyd.), 1200 Pilze in Farbfotos (Dähncke, 1993) a Svampar (Ryman a Holmåsén, 1996). Prehľad temperátnych druhov s určovacím kľúčom uverejnil Pouzar (Česká Mykol. 26: 194-200, 1972). Rozšírenie a ekológiu československých krásnopórovcov spracoval Kotlaba (Zeměpisné rozšíření a ekologie chorošů v Československu, 1984).

Prehľad európskych druhov rodu krásnopórovec (*Albatrellus*)

(podľa Hansen & Knudsen. 1997. Nordic macromycetes, vol. 3)

- 1** PLODNICA zelenkastá až olivovohnedá alebo KLOBÚK tmavohnedý; v listnatých lesoch, najmä v bučinách **2**
- 1'** KLOBÚK biely, okrovožltý, svetlooranžový alebo žltohnedý; v ihličnatých lesoch, aj na trávnikoch **3**
- 2** PLODNICA zelenkastá až olivovohnedá; KLOBÚK 10-15 cm široký, plstnatý, v dospelosti a v starobe hrubo šupinatý
..... **krásnopórovec zelenohnedý (*Albatrellus cristatus*)**
NA SLOVENSKU roztrúsene, najmä v listnatých a zmiešaných lesoch; ILUSTR. Hagara 69, Hagara/Antonín/Baier 186, Breitenbach/Kränzlin 2: 407, Cetto 1: 315, Dähncke 1053, Ryman/Holmåsén 143

- 2'** KLOBÚK 4-10 cm široký, tmavohnedý, pritlačene šupinatý; ÚSTIA RÚROK biele, v starobe žltkasté, po otláčení zelenejúce; HLÚBIK žltý, smerom k báze hnedožltý **krásnopórovec kozí** (*Albatrellus pes-caprae*)
NA SLOVENSKU vzácne; ILUSTR. Hagara/Antonín/Baier 188, Breitenbach/Kränzlin 2:408, Dähncke 1054
- 3** KLOBÚK biely, špinavobiely alebo okrovožltý až svetlohnedý; ÚSTIA RÚROK biele, po otláčení žlté až oranžové **4**
- 3'** KLOBÚK svetlooranžový alebo žltohnedý; ÚSTIA RÚROK biele alebo žlté, otláčením nemenné alebo tmavnúce **5**
- 4** KLOBÚK 10-18 cm široký, biely, neskôr špinavohnedý až zelenkastý, pri zasychaní bez oranžového odtieňa; ÚSTIA RÚROK po otláčení žltkasté **krásnopórovec ovčí** (*Albatrellus ovinus*)
NA SLOVENSKU roztrúsene; ILUSTR. Dermek/Lizoň 186, Hagara 68, Hagara/Antonín/Baier 183, Cetto 1: 308, Dähncke 1055, Ryman/Holmåsén 144
- 4'** KLOBÚK 6-14 cm široký, biely až okrovožltý, hnednúci, s výrazným oranžovým odtieňom; ÚSTIA RÚROK po otláčení svetlooranžové; pod borovicami **krásnopórovec červenkastý** (*Albatrellus subrubescens*)
NA SLOVENSKU roztrúsene, najmä v borinách; ILUSTR. Breitenbach/Kränzlin 2:409, Ryman/Holmåsén 144
- 5** KLOBÚK 4-10 cm široký, žltohnedý, v dospelosti lievikovitý; na trávnikoch, často v spoločnosti orgovánu, ale tiež v prirodzených lesoch, najmä okolo ciest **krásnopórovec orgovánový** (*Albatrellus syringae*)
NA SLOVENSKU sa zatiaľ nenašiel; ILUSTR. Ryman/Holmåsén 145
- 5'** KLOBÚK 3-15 cm široký, oranžový až svetlo žltohnedý, iba zriedkavo lievikovitý; najčastejšie v borinách **krásnopórovec zrastený** (*Albatrellus confluens*)
NA SLOVENSKU zriedkavý; ILUSTR. Hagara/Antonín/Baier 185, Breitenbach/Kränzlin 2: 406, Cetto 1: 307, Ryman/Holmåsén 145

Európsky výbor na ochranu húb

European Committee for Conservation of Fungi (ECCF) založili r. 1985 na kongrese európskych mykológov v Oslo. Prezidentom je v súčasnosti Prof. Régis Courtecuisse z Francúzska a tajomníčkou Claudia Perini z Talianska. Slovensko zastupoval na zasadnutí výboru v Španielsku r. 1999 Pavel Lizoň.

Mrežovka Archerova pri Vyhniach

Vlk Valenta

Mihál vo svojom príspevku "Ďalší nález *Clathrus archeri* (Berk.) Dring na strednom Slovensku" (Spravodajca č. 23, 1999) postrádal charakteristiku lokality mrežovky Archerovej (*Clathrus archeri*) pri Vyhniach (Štiavnické vrchy). Na túto lokalitu prvý raz upozornil Lizoň (v ročenke Huby, s. 18-22, 1991) na základe materiálov, ktoré som mu dodal aj s fotografiou vyhnianskej huby. Lizoň síce vyhniansku lokalitu priamo necharakterizoval, ale z textu vyplýva, že mrežovka rástla mimo lesa v spoločnosti psice tuhej (*Nardus stricta*), tak ako na ostatných vtedy známych slovenských náleziskách.

Chcem upresniť údaje o výskyte *C. archeri* pri Vyhniach a tým zodpovedať aj Mihálom nadhodenú otázku, ktorá z dvoch lokalít, Bacúrov či Vyhne, je na Slovensku najjužnejšia. Na výskyt „čudnej smradľavej huby“ ma upozornil vyhniansky obyvateľ Milan Lepeň a 15. júla 1990 ma zaviedol na jej nálezisko, ktoré vtedy poznal už 15 rokov. Ide o mierne členitý severozápadný svah Klokoča (kóta 603) v chotárnej časti Kriviny, k. ú. Vyhne. Huba tam rastie na pravidelne kosenej lúke v nadm. výške 350-450 m. Na turistickej mape „Štiavnické vrchy“ (edícia turist.máp č. 8, 1985) je miesto označené ako „Lepňov laz“.

Vegetačný kryt lúky je nejednotný. Prevláda ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*) a traslica prostredná (*Briza media*). Nájdeme však aj ostrovy s psicou tuhou (*Nardus stricta*) a plevnatcom položeným (*Dantonina decumbens*), nie je to však typické Nardetum. Na iných miestach prevláda metluška krivolaká (*Avenella flexuosa*) či mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*). Na severovýchode hraničí lúka s mladým hustým lesom (hrab, breza, dub, osika, ojedinele borovica lesná). Mrežovka bola roztrúsená v páse asi 10 m širokom a niekoľko desiatok metrov dlhom od okraja lesa smerom do stredu lúky. Všetky plodnice, ktoré sme vtedy našli, boli pri trsoch psice. Lokalita je stále aktívna, M. Lepeň na nej našiel hubu aj v roku 1999.

Pri svojich vychádzkach, zameraných na huby aj cievnaté rastliny, som za uplynulých 25 rokov mrežovku Archerovu nikde inde v okolí Vyhní nevidel. Pokiaľ ide o zemepisnú polohu, Vyhne-Kriviny ležia na 48°29' a Bacúrov na 48°31' severnej šírky. Vyhne sú teda najjužnejšou slovenskou lokalitou *C. archeri*, ale rozdiel oproti Bacúrovu je nepodstatný.

Nové makromycéty a iné vzácnosti

Dvanásť zriedkavých druhov zo Slovenska (Štiavnické vrchy, Západné Tatry, Burda, Podunajská nížina), Moravy (Beskydy), Čiech (České stredohoří), Francúzska i Beninu v strednej Afrike je podrobne opísaných a vynikajúco vyobrazených v jednom zo zväzkov nepravidelnej série *Fungi non delineati* (vydáva M. Candusso v talianskom vydavateľstve Libreria mykoflora).

Zo Slovenska tam nájdete hrib Dupainov (*Boletus dupainii*), varietu čirovky bielej, **Clitocybe candicans* var. *dryadicola*, pavučinovec **Cortinarius balteatocumatilis* var. *laetus*, pavučinovec **C. uraceus*, prilbovec **Hemimycena delectabilis* var. *bispora*, rýdzik **Lactarius nanus*, bedličku **Lepiota hystrix*, bedlicu Pilátovu, *Leucoagaricus pilatianus*, koreňovicu škoricovohnedú, *Phaeocollybia christinae*, ako aj nový druh štitovky **Pluteus favrei* (Škubla ju predstavil v Spravodajcovi č. 23, 1999 ako *Pluteus luteomarginatus* sensu J. Favre).

Antonín, V., & P. Škubla. 2000. Interesting macromycetes found in the Czech and Slovak republics. *Fungi non delineati* (11): 1-46 (vrátane 16 far. fotografií a 15 tab. perokresieb). ISSN 1128-6008. [hviezdičkou (*) sú označené huby, ktoré nie sú uvedené v zozname húb Slovenska (Lizoň & Bacigálová, 1998)]

Zoznam húb Slovenska

bol vydaný aj na CD-ROM (Veda, Bratislava. 1999) a v súčasnosti je aj na sieti na adrese web.savba.sk/botu/sk/default.asp. Makromycéty spracovali S. Adamčík a P. Lizoň, čiastočne aj A. Janitor, údajmi prispeli J. Gáper a S. Glejdura, mikromycéty spracovali K. Bacigálová a A. Šimonovičová, P. Lizoň upravil nomenklatúru makromycétov, ako aj niektorých mikromycétov. Pri viacerých druhoch sa uvádza slovenské meno a stupeň ohrozenia.

Lizoň, P., & K. Bacigálová (eds.). 1998. Huby. Fungi. In: K. Marhold & F. Hindák (eds.), Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Checklist of non-vascular and vascular plants of Slovakia, p. 101-227. Veda, Bratislava. ISBN 80-224-0526-4.

komentoval PAVEL LIZOŇ

Potravinový kódex Slovenskej republiky

Pavel Lizoň

Ministerstvo pôdohospodárstva SR a Ministerstvo zdravotníctva SR vydali výnos č. 1541/3/2000-100, ktorým sa vydáva 21. hlava Potravinového kódexu SR upravujúca jedlé huby a výrobky z jedlých húb. Výnos, ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2000, bol uverejnený v čiaske 19/2000 Vestníka Min. pôdohospodárstva a v čiaske 21/2000 Vestníka Min. zdravotníctva. Táto časť Potravinového kódexu nahradila technologickú normu STN (pôvodne ČSN) 46 3195 a s ňou súvisiace normy.

Príloha č. 1 uvádza zoznam jedlých voľne rastúcich húb, ktoré možno uvádzať do obehu:

1. Bedľa červenejúca - *Macrolepiota rachodes* (iba mladé plodnice)
2. Bedľa vysoká - *Macrolepiota procera* (iba mladé plodnice)
3. Čirovnica májová - *Calocybe gambosa*
4. Čirovka sivá - *Tricholoma portentosum*
5. Hliva buková - *Pleurotus pulmonarius*
6. Hliva ustricovitá - *Pleurotus ostreatus*
7. Hríb dubový - *Boletus reticulatus*
8. Hríb siný - *Boletus luridus*
9. Hríb smrekový - *Boletus edulis*
10. Hríb sosnový - *Boletus pinophilus*
11. Hríb zrnitohlúbikový - *Boletus erythropus*
12. Hríbovec dutohlúbikový - *Boletinus cavipes*
13. Jelenka poprehýbaná - *Hydnum repandum* (iba mladé plodnice, iba na priem. sprac.)
14. Kozák brezový - *Leccinum scabrum*
15. Kozák hrabový - *Leccinum carpini*
16. Kozák osikový - *Leccinum rufum* (*Leccinum aurantiacum*)
17. Kozák žltlooranžový - *Leccinum versipelle*
18. Krásnopórovec ovčí - *Albatrellus ovinus* (iba mladé plodnice, iba na priem. sprac.)
19. Krásnopórovec zrastený - *Albatrellus confluens* (iba mladé plodnice, iba na priem. sprac.)
20. Kuriatko bledé - *Cantharellus pallens*
21. Kuriatko jedlé - *Cantharellus cibarius*
22. Lievik trúbkovitý - *Craterellus cornucopiodes*
23. Masliak kravský - *Suillus bovinus*
24. Masliak lepkavý - *Suillus laricinus* (*Suillus aeruginascens*)
25. Masliak obyčajný - *Suillus luteus*
26. Masliak smrekovcový - *Suillus grevillei*
27. Masliak strakatý - *Suillus variegatus*
28. Masliak zrnitý - *Suillus granulatus*

29. Pašupinovka obyčajná - *Rozites caperata*
30. Pečiarka dvojjvýtrusná - *Agaricus bisporus* (iba na priem. sprac.)
31. Pečiarka obrovská - *Agaricus augustus* (iba na priem. sprac.)
32. Pečiarka obyčajná - *Agaricus bitorquis* (iba na priem. sprac.)
33. Pečiarka poľná - *Agaricus campester* (iba na priem. sprac.)
34. Pečiarka lesná - *Agaricus silvaticus* (iba na priem. sprac.)
35. Pečiarka záhradná - *Agaricus hortensis* (iba na priem. sprac.)
36. Podpňovka obyčajná - *Armillaria mellea*, komplex druhov (iba klobúky)
37. Pôvabnica dvojfarebná - *Lepista saeva*
38. Pôvabnica fialová - *Lepista nuda*
39. Rýdzik pravý - *Lactarius deliciosus*
40. Rýdzik smrekový - *Lactarius deterrimus*
41. Rýdzik sosnový - *Lactarius pinicola*
42. Sliziak lepkavý - *Chroogomphus rutilus* (*Gomphidius rutilus*)
43. Smrčok jedlý - *Morchella esculenta*
44. Smrčok kužeľovitý - *Morchella conica*
45. Strmulec nakopený - *Lyophyllum decastes*
46. Strmulec sivohnedý - *Lyophyllum fumosum*
47. Strmul'ka inovaťová - *Clitocybe nebularis* (*Lepista nebularis*) (iba mladé plodnice)
48. Suchohrúb hnedý - *Xerocomus badius*
49. Suchohrúb plstnatý - *Xerocomus subtomentosus*
50. Suchohrúb zamatový - *Xerocomus pruitanus* (*Boletellus pruinatus* var. *luteocarnosus*, *Xerocomus fragilipes*)
51. Tanečnica poľná - *Marasmius oreades*
52. Trúdnik šupinatý - *Polyporus squamosus* (iba mladé plodnice)
53. Vatovec obrovský - *Calvatia gigantea* (*Langermania gigantea*) (iba mladé plodnice)

Chemické analýzy plodníc jedlých húb

Katarína Pastirčáková-Zimmermannová

Dušan Mlynarčík vo svojom článku "Arzén, kadmium..." (Spravodajca č. 7, 1995) v krátkosti hodnotí schopnosť bazídiových húb akumulovať arzén, kadmium a toxický vplyv týchto prvkov na ľudský organizmus. Zároveň si autor kladie otázku, či sa niekto bližšie zaoberá štúdiom obsahu ťažkých kovov v hubách, ktoré sa bežne konzumujú. Kladná odpoveď pre spomínaného autora je určite potešujúca. V roku 1989 sa na Katedre chémie Zemědělskej fakulty Jihočeskej Univerzity v Českých Budějoviciach začali realizovať chemické analýzy plodníc jedlých húb.

Od roku 1990 sa spolu so vzorkami z Čiech začali spracovávať aj vzorky húb zo Slovenska a do roku 1999 sa analyzovalo 264 vzoriek 50-tich druhov húb. Vzorky získané počas hubárskej sezóny v roku 2000 sú v štádiu spracovania. Plodnice húb boli odoberané z blízkeho i vzdialenejšieho okolia huty vyrábajúcej ortuť v Rudňanoch a huty vyrábajúcej meď v Krompachoch. Obidva závody sa nachádzajú na východe Slovenska (stredný Spiš) a sú od seba vzdialené 15 km. Kontaminácia pôd v tejto oblasti sa pripisuje geologickému prírodnému pozadiu a dlhodobej baníckej tradícii. Výsledky analýz vzoriek z tejto imisne exponovanej oblasti sa značne líšia od hodnôt obsahov ťažkých kovov v hubách z čistých lokalít. Zloženie substrátu, z ktorého huba získava živiny je teda jedným z faktorov, ktoré ovplyvňujú obsah ťažkých kovov v plodniciach húb. Aj preto sa vek mycélia, ktoré na určitom stanovišti zotrúva po niekoľko rokov, považuje za významný faktor obsahu ťažkých kovov v plodniciach húb. Zistené údaje potvrdzujú, že rôzne druhy bazídiových húb kumulujú rozličné množstvá kovov. Spoluúčinnosť týchto činiteľov má za následok veľký rozptyl nameraných hodnôt obsahu kovov pri jednotlivých druhoch húb, ktoré v niektorých prípadoch predstavujú až rádové rozpätie.

Na základe získaných výsledkov je potrebné poukázať na vysoké obsahy ortuti, kadmia a olova v hubách. Hygienický limit pre ortuť (0,5 mg/kg suchej hmotnosti) bol prekročený pri 93,4% všetkých skúmaných vzoriek. Priemerný obsah ortuti v pôvabnici fialovej (*Lepista nuda*) bol 70,1 mg/kg s. h., v bedli vysokej (*Macrolepiota procera*) 44,1 mg/kg s. h. a v lúpavke obyčajnej (*Hysterangium crassum*) 65,1 mg/kg s. h.. Najnižšia zistená hodnota obsahu ortuti bola 0,04 mg/kg s. h. v plávke jahodovočervenej (*Russula paludosa*). Najvyšší obsah ortuti bol zistený 199,6 mg/kg s. h. pri bedli vysokej (*Macrolepiota procera*).

Obsahy kadmia presahovali hygienický limit (0,5 mg/kg s. h.) pri 81% vzorkách. Vzorky hríba smrekového (*Boletus edulis*) obsahovali priemerne 10,3 mg Cd/ kg s. h., prášnice bradavičnatej (*Lycoperdon perlatum*) 9,7 mg/kg s. h. a suchohríba žltomäsového (*Xerocomus chrysenteron*) 10,0 mg/kg s. h..

Minimálny zistený obsah kadmia bol 0,07 mg/kg s. h. vo vzorke kozáka osikového (*Leccinum aurantiacum*), maximálny obsah bol 48,5 mg/kg s. h. vo vzorke hriba smrekového (*Boletus edulis*).

Olovo obsahovali skúmané vzorky v podstatne menšom množstve, no i napriek tomu 15,4% vzoriek prekročilo hygienický limit 10 mg/kg suchej hmotnosti. Vzorky prášnice bradavičnatej obsahovali priemerne 110,3 mg Pb/kg s. h., bedle hustošupinatej (*Macrolepiota puellaris*) 52,7 mg/kg s. h., lúpavky obyčajnej 50,1 mg/kg s. h.. Najmenšia zistená hodnota obsahu olova bola 0,03 mg/kg s. h. pri kozáku osikovom,, najväčšia 223,0 mg/kg s. h. pri prášnici bradavičnatej.

V tabuľke sú uvedené minimálne, maximálne a priemerné hodnoty obsahu ortuti, kadmia a olova pri 18-ich druhoch jedlých húb, ktoré obyvatelia v skúmanej oblasti najčastejšie zbierajú a konzumujú.

Zisťoval sa aj obsah iných ťažkých kovov, ako je meď, zinok, mangán, železo a arzén, no zistený obsah týchto prvkov nebol vysoký a ich toxicita nie je závažná ako pri ortuti, kadmiu a olove.

Peter Gavorník spomína vo svojom článku o jedovatých hubách (Spravodajca č. 13, 1996) aj poškodenie organizmu kovmi a ich zlúčeninami. Aj na tomto mieste pripomíname, že v spádových imisných oblastiach elektrární, hlinikárskych, hutníckych či chemických závodov nie je vhodné zbierať huby na konzumáciu.

Ochrana húb a bernská konvencia

Na 19. schôdzi stáleho výboru Bernskej konvencie o ochrane prírody a prirodzených stanovišť sa koncom roka 1999 stretla v Strasbourgu aj skupina expertov pre ochranu rastlín. Jean Koune z Francúzska predložil správu o ohrozených hubách v Európe, ktorú spracovala skupina mykológov v spolupráci s asociáciou Journées européennes du Cortinaire. Sekretariát výboru plánuje uskutočniť informatívne stretnutie európskych mykológov s cieľom integrovať mykologické ochrannárske aktivity tak do projektu Planta Europaea, ako aj do Bernskej konvencie.

Správa o schôdzi je na stránke www.nature.coe.int/english/main/Bern/19e.htm, správa o ohrozených európskych hubách je k dispozícii v knižnici P. Lizoňa.

Obsah ťažkých kovov v plodniciach jedlých húb v okolí Kropáč a Rudnian

Druh huby	N	Obsah kovu v mg/kg such. hm.								
		ortuť (Hg)			kadmium (Cd)			olovo (Pb)		
		min	max	priem	min	max	priem	min	max	priem
<i>Hydnum repandum</i>	3	9,1	10,5	9,6	0,3	0,5	0,4	1,1	2,6	1,7
<i>Cantharellus cibarius</i>	7	0,3	30,5	4,8	0,2	1,4	0,6	1,6	12,7	6,0
<i>Boletus edulis</i>	12	2,5	62,5	29,7	0,9	48,5	10,3	0,8	8,7	2,2
<i>Xerocomus badius</i>	17	0,7	34,7	6,9	0,1	12,4	2,5	2,3	9,6	3,1
<i>Xerocomus chrysenteron</i>	7	1,3	9,7	3,6	0,9	19,2	10,0	1,0	5,0	2,6
<i>Suillus luteus</i>	9	0,7	13,1	5,8	0,2	4,1	1,3	0,8	5,5	2,7
<i>Leccinum scabrum</i>	24	0,4	20,0	5,9	0,1	10,5	1,9	0,2	13,1	2,1
<i>Leccinum aurantiacum</i>	10	0,5	12,4	4,0	0,07	4,1	0,8	0,03	8,9	2,4
<i>Lepista nuda</i>	5	11,4	109,0	70,1	1,0	4,7	2,9	7,1	19,2	14,9
<i>Marasmius oreades</i>	2	7,2	33,0	20,1	1,5	9,4	5,5	1,8	28,7	15,3
<i>Agaricus arvensis</i>	7	15,6	115,6	64,8	1,0	12,1	5,8	1,5	13,5	7,2
<i>Macrolepiota procera</i>	20	7,9	199,6	44,1	1,4	36,5	7,9	1,1	131,0	34,9
<i>Macrolepiota puellaris</i>	2	6,3	11,9	9,1	1,4	6,1	3,8	25,9	79,5	52,7
<i>Russula cyanoxantha</i>	10	0,7	77,0	16,4	0,2	15,9	2,3	0,3	8,6	4,6
<i>Russula paludosa</i>	3	0,04	0,1	0,08	1,2	1,5	1,3	1,5	1,9	1,7
<i>Lactarius deliciosus</i>	8	3,6	31,3	13,0	0,4	3,2	2,0	0,8	4,5	2,7
<i>Hysterangium crassum</i>	2	23,2	106,9	65,1	4,2	10,4	7,3	7,6	92,6	50,1
<i>Lycoperdon perlatum</i>	4	18,5	44,5	26,7	3,9	16,5	9,7	32,6	223,0	110,3
Hygienický limit		0,5			0,5			10,0		

N - počet analyzovaných vzoriek uvedeného druhu huby; min. - minimálny obsah kovu v plodniciach; max. - maximálny obsah kovu v plodniciach; priem. - priemerný obsah kovu v plodniciach

8. mykologické dni na Orave

Ivona Kautmanová

V dňoch 28.9.-1.10.2000 sa v Slanickej Osade na brehu Oravskej priehrady konali v poradí už ôsme mykologické dni, venované pamiatke významného slovenského mykológa Igora Fábryho, ktorý by sa v roku 2000 dožil sto rokov a ktorý svoju mladosť strávil práve na Orave. Igorovi Fábrymu bola venovaná zahajovacia časť mykologických dní, keď po príhovoroch starostky Námestova, riaditeľa správy ChKO Horná Orava a riaditeľa Oravského múzea predseda Slovenskej mykologickej spoločnosti Ing. Anton Janitor zhodnotil jeho život a dielo.

Mykologické dni boli tentoraz zamerané najmä na rašeliniská, ktorými je práve Orava výnimočná a ktoré sú mykologicky takmer nepreskúmané. Počas troch dní účastníci navštívili lokality na Slanej Vode a na Babej hore, kde zaujali najmä Rabčické bory navrhnuté na územnú ochranu. Lokalita má charakter vrchoviskového rašeliniska porasteného smrekmi, borovicami, brezami a jelšami a je významná aj výskytom vzácných druhov rastlín, ako je rosička okrúhlostá a plavúňovec zaplavovaný. Odvážnejší a fyzicky zdatnejší sa vyšplhali až do pralesa na Babej hore, ktorý však väčšinu z nich sklamal nedostatkom húb. K ich rozčarovaniu prispel ešte aj snaživý pracovník lesného závodu, ktorý zamkol cestnú závoru čím zapríčinil oneskorený odjazd áut.

Mrzutú náladu na druhý deň zlepšila návšteva prírodnej rezervácie Spálený grúnik, ktorá poskytla bohatstvo zaujímavých a zriedkavých druhov húb.

Po príchode z terénu si unavení účastníci našli čas aj na zaujímavé prednášky: Ing.Trnka ich oboznámil so prírodou Hornej Oravy, Mirek Beran pobavil (a hlavne poučil) svojou show o pavučinovcoch a presvedčil všetkých prítomných, že pavučinovcov sa skutočne "treba" báť, Vláďa Antonín informoval o súčasných trendoch v taxonómii makromycétov (veríme, že neodradil začínajúcich taxonómov od ďalšieho bádania) a Paľo Škubla potešil krásnymi obrázkami zaujímavých druhov Oravy.

Posledný deň sa niesol v znamení odchodu a mnohí účastníci zo vzdialenejších miest museli odcestovať už ráno, čo bola škoda, pretože nenavštívili nesmierne zaujímavú a možno aj najkrajšiu lokalitu Za Jeješňou, tesne pri poľskej hranici na brehu Oravskej priehrady.

Celkovo možno zhrnúť, že mykologické dni na Hornej Orave sa vydarili a aj keď ešte nie sú známe súpisy všetkých vzácných a zaujímavých druhov, je isté, že Orava nesklamala. Druhy ako *Lactarius repraesentaneus*, *L. lilacinus* či *Cordyceps ophioglossoides* rozhodne nepatria medzi bežné a je isté že sú len prvými v zozname vzácností nájdených pri tejto akcii. Viac ako osemdesiat spokojných mykológov a mykofílov zo Slovenska i Čiech pochválilo organizátorov najmä za krásne, pre Oravu celkom netypické počasie. Spokojní

sú aj v Oravskom múzeu, ktorého zbierky sa po mykologických dňoch rozrástli o niekoľko desiatok položiek vyšších húb.

8. mykologické dni sú teda za nami a nám ostáva už len tešiť sa na tie deviate. Kde a kedy budú – to vám dáme včas vedieť.

Stretnutie slovenských a českých mykológov

Ladislav Hagara

Na slovensko-moravskom pomedzí sme sa 16.-18. júna 2000 stretli už na tradičnom 8. stretnutí slovenských a českých mykológov. To minuloročné sme nazvali "Brodské 2000" a bolo venované pamiatke Aurela Dermeka (6. júla 1925, Brodské - 15. apríla 1989, Bratislava). Keď sme na jar s Paľom Lizoňom pripravovali exkurznú trasu, boli sme spokojní - najmä s lužným lesom Rokyciny neďaleko vtoku Myjavy do Moravy, pretože porast bol výdatne podmosený. Počas stretnutia sme navštívili les Rokyciny a viacerí aj lokalitu pri Gbeloch a prírodnú rezerváciu Šmolzie pri Jakubove. Žiaľ, nedostatok zrážok spôsobil, že do polovice júna vyschlo celé Záhorie, a tak naše nálezy boli veľmi skromné. Dobrú náladu sme však nestratili (bolo nás viac ako 30) a na večierku v Lanžhote (kde sme boli ubytovaní) sme s radosťou privítali aj pani "Mary" Dermekovú. Nášho priateľa Aurela sme si uctili tichou spomienkou na cintoríne v Brodskom, ako aj poštovým lístkom, ktorý vydala Nadácia na výskum húb.

Huby na sieti Internetu 1

Všeobecné stránky - brány do sveta virtuálnej mykológie
najkompletnejší zoznam spojení na webové mykologické stránky

mycology.cornell.edu
slovenská botanická webová stránka www.botanika.sk
Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska
(vrátane húb) web.savba.sk/botu/sk/default.asp
systematická príslušnosť rodov www.cabi.org/cgi-bin/dictax.pl

Určovacie kľúče

bazídiomycéty, MycoKey www.mycology.com/
lakovky (Laccaria) www.nybg.org/bsci/res/hall/lacckey.html
veľké diskomycéty - Pezizales mgd.nacse.org/hypersql/pezweb/mainx.html
hl'uzovky (Tuber) www.truffle.org/tuberkey/tuberkey-english.html

Fotografie húb a iné ilustrácie

index vyobrazení v najpoužívanejších európskych obrazových publikáciách
ourworld.compuserve.com/homepages/jltaylor2/ph_entry.htm
fotografie Taylora F. Lockwooda www.mcn.org/2/tfl
prilbičky (Mycena) A. Aronsena home.sol.no/~araronse/mycenapage.html
súhrnný index vyobrazení húb v britskom časopise the Mycologists
www.ivyhouse.u-net.com/myco_idx.htm

Nomenklatúra

britská databáza Funindex 194.131.255.3/cabipages/
slovenský preklad Mezinárodného kódu botanickej nomenklatúry
nic.savba.sk/sav/inst/botu/SBS1/kod/titul.htm
úvod do botanickej nomenklatúry profesora Rona Petersena
fp.bio.utk.edu/mycology/nom-intro.htm

Zbierky (herbáre)

svetový Index herbariorum www.nybg.org/bsci/ih/ih.html
herbáre v Českej republike* www.bm.cesnet.cz/mzm/mzm/herbare.htm

Adresáre

Mycologists online web.savba.sk/botu/myco/default.asp

Mykologické spoločnosti 1

Česká vědecká společnost pro mykologii

Sídlo: Národní muzeum, mykologické oddělení, Václavské náměstí 68, CZ-115 79 Praha 1

Adresa pre korešpondenciu: Česká vědecká společnost pro mykologii, P.O. Box 106, CZ-111 21 Praha 1

Webová stránka: www.natur.cuni.cz/cvsm

Funkcionári (2001-2003): predseda: Dr. Jaroslav Klán, CSc., podpredseda: Dr. Vladimír Antonín, CSc., tajomník: Dr. Jan Holec, PhD. (jan.holec@nm.cz), hospodár: Ing. Jaroslav Landa; členovia výboru: Dr. Ladislav Hagara, Doc. Ing. A Lebeda, Dr. Pavel Lizoň, CSc.

Spoločnosť bola založená roku 1946 ako Československý mykologický klub, nadväzujúci na činnosť medzivojnového Mykologického klubu. Pôsobí ako vedecká spoločnosť a je podporovaná Českou akademiou vied. V súčasnosti je v spoločnosti organizovaných 235 profesionálnych a amatérskych mykológov z Českej republiky i zahraničia. V rámci spoločnosti pôsobia sekcie pre mykofloristiku, mykotoxikológiu a pre štúdium mikroskopických húb, ako aj brnenská pobočka

Od roku 1947 vydáva spoločnosť časopis Česká mykologie, v roku 1993 premenovaný na Czech mycology (red. J. Klán). Správy zo života spoločnosti a krátke odborné príspevky uverejňuje bulletin Mykologické listy (red. V. Antonín). Výmenou za svoje časopisy získava spoločnosť zahraničné odborné časopisy a iné publikácie, ktoré tvoria fond jednej z najlepších mykologických knižníc v Českej republike (v súčasnosti je umiestnená v Knižnici katedry botaniky na Benátskej 2, 128 01 Praha 2).

Česká mykologická společnost

Sídlo a adresa: Česká mykologická společnost, Karmelitská 14, CZ-118 00 Praha 1 - Malá Strana; tel. (02) 57530842

Webová stránka: www.myko.cz

Funkcionári (2000-2001): predseda: RNDr. Jiří Hlaváček, podpredseda: ing. Jiří Baier, tajomník: ing. Miroslav Smotlacha, hospodár: ing. Rudolf Kuželka; členovia výboru: ing. Helena Hamerská, ing. Jiří Jiskra, ing. Cyril Kosina, doc. RNDr. Vaclav Krs, CSc., ing. Jaroslav Landa, Věra Pavliková, ing. Jaroslav Rejha, ing. Anna Švecová, Zdeněk Turičik, Antonín Zemánek.

V r. 1918-1919 založil Dr. F. Smotlacha a akademik B. Němec Časopis československých houbařů a roku 1921 vznikla aj samotná spoločnosť. Poslaním spoločnosti je mykologická osveta - poradenská činnosť, ochrana húb, lesov a prírody vôbec, prevencia proti otravám hubami. Spoločnosť má rad pobočiek a

mykologických krúžkov. Pri spoločnosti pracuje hubárska poradňa (založená už r. 1909) a laboratórium drevokazných húb.

Spoločnosť vydáva v súčasnosti Časopis českých a slovenských houbařů - Mykologický sborník (red. J. Hlaváček).

Österreichische mykologische Gesellschaft

Rakúska mykologická spoločnosť

Sídlo a adresa: Österreichische mykologische Gesellschaft, Institut für Botanik, Rennweg 14, A-1030 Wien; tel. (4277) 54050, fax (4277) 9541

Funkcionári: prezident: Prof. Meinhart Moser. viceprezidenti: Prof. F Ehrendorfer a Dkfm. Anton Hausknecht, tajomník a pokladník: Dr. Irmgard Krisai-Greilhuber (irmgard.greilhuber@univie.ac.at), knihovník: T. Bardorf, správca zbierky diapozitívov: Dr. G. Kovacs; členovia výboru: Doc. Dr. O. Breuss, Prof. M. A. Fischer, Dr. E. Herches, Prof. W. Holzner, Dr. W. Jaklitsch, A. Kľofáč, A. Mader, Dr. U. Passauer, H. Reisinger, L. Sandman, R. Schütz, Dr. H. Voglmayr.

Odborným orgánom spoločnosti je časopis Österreichische mykologische Zeitschrift (red. A. Hausknecht), bulletin Mitteilung der Österreichischen Mykologischen Gesellschaft slúži na aktuálne informovanie členov. Spoločnosť má v súčasnosti 361 členov.

Slovenský preklad Kódu botanickej nomenklatúry

Karol Marhold sa už po druhýkrát podujal preložiť International Code of botanical nomenclature, naposledy znenie, ktoré schválil medzinárodný botanický kongres v júli a auguste 1999 v St. Louis, MI, USA. Tento dôležitý edičný počin Českej a Slovenskej botanickej spoločnosti umožnil, aby aj tí, ktorí nemajú prístup k pôvodnému textu vydanému Medzinárodnou asociáciou pre rastlinnú taxonómiu, mohli aktuálny Kód študovať a používať.

Greuter, W. & al. 2000. Medzinárodný kód botanickej nomenklatúry (Saint Louis Code). Zpr. Čes. Bot. Spol. 35, suppl. 2000/1 – Bull. Slov. Bot. Spol. 22, suppl. 6, p. [I]-xvii, 1-121. Z anglického originálu preložil K. Marhold. ISBN 80-968013-13-5-X. Cena 90.00 Sk.
komentoval PAVEL LIZOŇ

Čo nám prezrádzajú vedecké mená húb, 18. časť

Miloslav Procházka

- Robinia pseudoacacia** = agát biely; - **robiniet/ um, i, n** = agátový porast
- Robust/ us, a, um** = robustný, silný, mohutný
- Rorid/ us, a, um** = orosený, vlhký, *Mycena rorida* má slizký, vlhký hlúbik
- Ros/ a, ae, f.** = ruža; - **eus, ea, eum** alebo **aceus, ea, eum** = ružový; - **eolus, eola, eolum** = ružovkastý
- Roseolimbat/ us, a, um** = ružovo olemovaný, obrúbený; z **roseus** a **limbatus, a, um** = olemovaný, obrúbený; *Cortinarius roseolimbatus* máva na hlúbiku lem z ružových zvyškov plachtičky
- Rostr/ um, i, n.** = zobák; - **atus, ata, atum** = zobákovitý, majúci zobák; - **iformis** = zobákovitý / tvarom /
- Rotul/ a, ae, f.** = koliesko, *Marasmius rotula* má kruhovitý klobúk a pri hlúbiku zrastené lupene, čo pripomína krúžok
- Rotund/ us, a, um** alebo **atus, ata, atum** = okrúhly, zaokrúhlený
- Rubell/ us, a, um** = červený, jasne červený
- Rubeol/ us, a, um** = červenkastý, takmer červený
- Rub/ er, ra, rum** = červený
- Rubescens** = červenejúci, dužina *Amanita rubescens* po poranení sčervenie
- Rubicundul/ us, a, um** = červený, na červeno natretý, *Cortinarius rubicundulus* je červenkasto škvrnitý
- Rubiginos/ us, a, um** = hrdzavý, hrdzavohnedý
- Rubin/ us, a, um** = rubínovočervený
- Rubric/ a, ae, f.** = červená hlinka, - **osus, osa, osum** = červenohnedý / sfarbený ako hlinka
- Rubro** v zloženinách = červený, napr. *Lactarius rubrocinctus* [cinct/ us, a, um = opásaný] je na vrchole hlúbika olemovaný červeným krúžkom
- Rub/us, i, m.** = ostružina / rod botanický /, *Lachnum rubi* rastie na odumretých stonkách ostružín
- Ruderalis** = rumoviskový
- Rudis** = drsný, surový, neopracovaný, *Panus rudis* má drsne chlpkatý povrch klobúka
- Ruf/ us, a, um** = špinavočervený, ryšavý; - **escens** = ryšavejúci
- Rug/a, ae, f.** = vráska; - **atus, ata, atum** alebo **osus, osa, osum** = vráskovatý, zvráskavený; - **ulosus, ulosa, ulosum** = jemne vráskovatý
- Rustic/ us, a, um** = dedinský, sedliacky
- Rutil/ us, a, um** alebo **rutilans** = červenkastožltý
- Sabul/ um, i, n.** = piesok; - **osus, osa, osum** = piesčitý, rastúci na piesku
- Saccat/ us, a, um** = vakovitý, vreckovitý

- Sacchar/ um, i, n.** = cukor, cukrová šťava; - **iolens** = sladkastý; - **omyces** = kvasinky = z gr. **Sakcharon** = cukor a z gr **mykes** = huba; *Coprinus saccharinus* má bielo vločkatý klobúk, vyzerá ako pocukrovaný
- Sal/ ix, icis, f.** = vřba; - **icet/ um, i, n** = vrbina; - **icinus, icina, icinum** = vřbový; - **icicolus, icicola, iciculum** = rastúci na vřbach
- Salmon/ eus, ea, eum** = lososovitý; - **icolor** = bledo karmínovočervený s fialovookrovým odtieňom, lososovej farby
- Sambuc/ us, i, f.** = baza; - **inus, ina, inum** = bazový
- Sangui/ s, nis, m.** = krv; - **neus, nea, neum** = krvavý, krvavočervený; tmavočervený - **nolentus, nolenta, nolentum** = krvavý, s prímiesou krvi; *Lactarius sanguifluus* roní krvavo červené mlieko, zo sanguis a **fluo, fluere** = tiecť, roniť
- Saponace/ us, ea, eum** = mydlový, *Tricholoma saponaceum* má mydlový pach
- Sapid/ us, a, um** = chutný
- Sapor/ is, m.** = chuť; - **atus, ata, atum** = chutný
- Sapor **amarus** = horkosť, horká chuť; - **ingratus** = nepríjemná, odporná chuť; - **jucundus** = príjemná chuť; - **insipidus** = mdlá chuť, bez chuti
- Sapros** gr. = zhnitý, rozkladajúci sa
- Sarco** = v zložených slovách = mäso, mäsový z gr. **sarx, sarkos** = mäso, *Hebeloma leucosarx* má bielu dužinu; **leukos** gr = biely
- Saxatilis** = skalný, na skalách
- Scab/ er, ra, rum** alebo **rosus, rosa, rosum** = drsný, drapľavý, s nerovným povrchom, *Leccinum scabrum* má drsný povrch hlúbika
- Scalpturat/ us, a, um** = cizelovaný, *Tricholoma scalpturatum* má na povrchu klobúka drobné políčka, akoby bol ozdobený rytím a tepaním / cizelovaním /
- Scamb/ us, a, um** = krivonohý, *Pholiota scamba* má často pokrivený hlúbik
- Schizein** gr. = /roz/ štiepiť, deliť, *Schizophyllum* = klanolupeňovka; **phyllum** = lupeň, list
- Scioides** = podobný malému tieňu, z gr **skia** = tieň a z gr. **eidos** = podoba, tvar; klobúk *Tricholoma scioides* môže pri pohľade zhora pripomínať tieň
- Sclero** = v zložených slovách = tvrdý; z gr. **skleros** = tvrdý; plodnice rodu *Sclerodema* majú na povrchu tvrdú a hrubú zákrovku, **derma gr**= koža
- Scorodon/ ius, ia, ium** = cesnakový z gr. **scorodon** = cesnak
- Scrobicul/ us, i, m.** = jamka, **atus, ata, atum** = s jamkami, ako ich má hlúbik rýdzika rapavého *Lactarius scrobiculatus*
- Scutell/ a, ae, f.** = malá miska, mištička; - **atus, ata, atum** = miskovitý, ako napr. *Scutellinia scutellata*
- Scutul/ um, i, n.** = malý štít, štítok ; **atus, atus, atum** = podobný malému štítu, taký tvar má *Cortinarius scutelatus*
- Scyphus, i, m.** = pohár, čiaška, rod ohnivec *Sarcoseypha* z gr. **sarcos** = mäso a **scyphus**, plodnice sa podobajú na mäsitý pohárik

Príručka o otravách hubami

Otravy hubami sú rozdelené podľa pôvodu na tri skupiny: pravé otravy, nepravé otravy a pseudootravy hubami. Primárne pravé otravy sú vyvolané jednak termolabilnými toxínmi (otravy z nedodržania technológie kuchynskej tepelnej prípravy hubových jedál) a najmä termostabilnými toxínmi. Takéto otravy zahŕňajú osem typov otráv: cyklopeptidový - cytotoxický, gyromitrínový - monometylhydrazínový, muskarínový, koprínový, izoxazolový - neurotoxický, indolový - psychotropno-neurotoxický, gastrointestinálny a orelanínový - nefrotoxický. Sekundárne pravé otravy môžu vzniknúť po konzumácii jedlých húb pri autolytických procesoch v hubách alebo pri ich kontaminácii niektorými mikroorganizmami. V etiopatogenéze primárnych nepravých otráv sa uplatňujú najmä intolerancia a imunitné reakcie. Pri sekundárnych nepravých otrávach je organizmus poškodený predovšetkým kovmi a ich zlúčeninami, ionizujúcim žiarením (rádionuklidmi), pesticídmi a mikroorganizmami. Zdanlivé otravy - pseudootravy vznikajú v časovej, nie však v príčinnej súvislosti s požitím húb.

Kniha Otravy hubami bude užitočná predovšetkým v pregraduálnej a postgraduálnej výučbe študentov medicíny a lekárov, ako aj v akútnej medicíne, ale aj pútavým a zrozumiteľným textom pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o huby.

Gavorník, P. 2000. Otravy hubami. 1. vyd.. 100 s. (vrátane početných perokresieb P. Škublu). Vydavateľstvo Univerzity Komenského, Bratislava. ISBN 80-223-1491-9. Cena 50.00 SK [zakúpiť možno napr. v Bratislave v kníhkupectve zdravotníckej literatúry na Špitálskej 18 a v predajni kníh a skrípt Lekárskej fakulty UK na Sasinkovej 4]

komentoval IGOR BÁTORA

Zoznam a adresár členov Slovenskej mykologickej spoločnosti

- Adamčík, Slavomír**, PhD. Lúčna 2, 949 01 Nitra; *botuadam@savba.sk*
Anovčín, Milan Levická 2, 821 08 Bratislava
Bacigálová, Kamila, Dr. CSc. Fedákova 32, 841 02 Bratislava;
botubaci@savba.sk
Bajo, Ivan, Doc. Dr. Hajdóczyho 22, 917 01 Trnava
Barkol, Ľubomír, Ing. Poštová 26, 900 27 Bernolákovo; *lubo@tasr.sk*
Bednár, Radovan Saratovská 17, 841 02 Bratislava; *radino1@yahoo.com*
Benko, Marián 958 44 Klátova Nová Ves 397; *benkomarian@pobox.sk*
Beňuš, Milan Severná 59, 010 01 Žilina
Bernadič, František, Ing. Jurigovo nám. 3, 841 05 Bratislava
Bojňanský, Juraj, Dr. Bzovicka 22, 851 07 Bratislava
Borský, Vladimír Rajecká 12, 821 07 Bratislava
Bujdaková, Helena, Dr. CSc. Hlaváčikova 12/54, 841 05 Bratislava;
bujdakova@fns.uniba.sk
Čaja, Radovan Šrobárova 2682/40, 058 01 Poprad
Čajko, Jozef, Ing. Hrobákova 26, 851 02 Bratislava; *trade@ba.psg.sk*
Červenka, Ján Starohradská 6, 851 05 Bratislava
Ďurček, Jozef, Dr. K amfiteátru 15, 080 01 Prešov
Ďurček, Libor, Mgr. K amfiteátru 15, 080 01 Prešov
Ďuriač, Július Hálova 9, 851 01 Bratislava; *julius.duriac@messer.slovnaft.sk*
Ďuriška, Drahomír Donnerova 13, 841 05 Bratislava
Frank, Anton Rajčianska 10, 821 07 Bratislava
Frank, Anton, ml. Rajčianska 10, 821 07 Bratislava
Franková, Vincencia Rajčianska 10, 821 07 Bratislava
Frnčo, Rudolf, Dr. Stred 54/35-30, 017 01 Považská Bystrica
Gáper, Ján, Doc. Dr. CSc. Tulska 25, 960 01 Zvolen; *gaperova@pobox.sk*
Gašinec, Ivan, Ing. CSc. M. M. Hodžu 11, 031 01 Liptovský Mikuláš;
gasinec@sazp.sk
Gavorník, Peter, Doc. Dr. PhD. Tehelná 23, 831 03 Bratislava
Gažová, Dana, Ing. Sládkovičova 58, 974 00 Banská Bystrica
Gerula, Ivan, Dr. Palkovičova 1, 821 08 Bratislava
Glejdura, Stanislav, Ing. Lesnicke a drevárske múzeum, nám. SNP 25, 960 01 Zvolen
Haganová, Alžbeta Studenohorská 75, 841 03 Bratislava
Hagara, Ladislav, Dr. Mišíkova 20/A, 811 06 Bratislava;
hagara@ba.telecom.sk
Hlaváč, Pavol, Ing. Smreková 3378/5, 960 01 Zvolen; *hlavac@vsld.tuzvo.sk*
Hrabovcová, Jana, Dr. Tupolevova 9, 851 01 Bratislava; *jana_hr@lux.sk*
Jančovičová, Soňa, Mgr. Prírodovedecká fakulta UK, Katedra botaniky,
Révová 39, 811 02 Bratislava; *[boturipk@savba.sk]*

Janitor, Anton, Ing. PhD. Na pažiti 2, Bratislava; *uefeton@savba.sk*
Jaroš, František, Dr. CSc. Osvienčinská 4, 911 01 Trenčín
Jesenská, Zdenka, Dr. DrSc. Vilová 27, 851 02 Bratislava
Kabát, Vincent, Ing. Martinčekova 30, 821 01 Bratislava; *konstrukt@zutom.sk*
Kautmanová, Ivona, Dr. Slovenské národné múzeum, Botanické odd.,
Vajanského nábr. 2, 814 36 Bratislava; *botanika@snm.sk*
Kodrík, Jozef, Prof. Ing. CSc. Strakonická 9, 960 01 Zvolen
Kögel, Ernest, Mgr. J. Rumana 5, 031, 01 Liptovský Mikuláš
Kováč, Ondrej, Ing. Vrútocká 38. 821 04 Bratislava
Krakovská, Zuzana, Mgr. Ústav preventívnej a klinickej medicíny
Limbová 14, 833 01 Bratislava; *krakovska@upkm.sk*
Križanová, Mária Svetlá 5, 811 02 Bratislava
Kyselica, Milan Björnsonova 12, 811 05 Bratislava
Lizoň, Pavel, Dr. CSc. Súmračná 14, 821 02 Bratislava; *botupali@savba.sk*
Mäsiar, Pavel, Dr. P. Horova 21, 841 08 Bratislava; *masiar@memb.svsba.sk*
Mauritzová, Stanislava Smolenická 8, 851 05 Bratislava
Michalička, Pavel Plzenská 3, 831 03 Bratislava
Milan, Ivan, Mgr. C. Majerníka 15, 036 01 Martin; *milan@sazp.sk*
Mlynarčík, Dušan, Prof. Dr., DrSc. Azalková 6, 821 01 Bratislava;
mlynarcik@rec.uniba.sk
Novák, Peter Robotnícka 60/41, 905 01 Senica
Pardovič, Ján, Ing. Stálicová 3, 040 12 Košice
Pastirčáková-Zimmermannová, Katarína, Mgr. Bukovčana 9, 841 07
Bratislava; *uefezima@savba.sk*
Pátek, František, Dr. Podzáhradná 43, 821 06 Bratislava
Paulech, Peter, Dr. CSc. Sibírska 60, 831 02 Bratislava; *pepa@uefe.savba.sk*
Pavlík, Martin, Ing. PhD. SNP 176/156, 962 01 Zvolenská Slatina;
mpavlik@vsld.tuzvo.sk
Piecková, Elena, Ing. PhD. Istrijská 14, 841 07 Bratislava; *pieckova@upkm.sk*
Pokorná, Mária Bilíkova 9/21, 841 01 Bratislava
Poliaková, Lýdia, Mgr. 032 32 Východná č. 620
Procházka, Miloslav, Doc. Dr. CSc. Křížna 12, 811 07 Bratislava;
miloslav.prochazka@nexta.sk
Prokeš, Ondrej Gajova 11, 811 09 Bratislava
Rezník, Ján Holíčska 24, 851 02 Bratislava
Roziaková, Eva, Dr. Moyzesova 14, 036 01 Martin
Sand, Ján, Doc. Dr. Macharova 9, 851 01 Bratislava; *jan.sand@fphil.uniba.sk*
Sitašová, Eva, Dr. Skautská 4, 040 01 Košice
Sokolová, Eva, Ing. Prekážka 726/21, 033 01 Liptovský Hrádok
Straka, Ján J. Jesenského 49, 083 01 Sabinov; *jani.straka@post.sk*

Šimonovičová, Alexandra, Dr. CSc. Vígľašská 12, 851 06 Bratislava;

simonovicova@fns.uniba.sk

Škubla, Pavol, Ing. CSc. Drieňová 8, 927 01 Šaľa; *pskubla@duslosala.sk*

Šrobárová, Antónia, Dr. DrSc. Ústav exper. fytopatológie a entomológie SAV,

Nádražná 52, 900 28 Ivánka pri Dunaji; *uefesrob@savba.sk*

Terray, Ján, Ing. Ondavská 947, 093 01 Vranov nad Topľou

Tlčimuka, Peter Turnianska 2, 851 07 Bratislava

Tolnay, Karol P. O. Hviezdoslava 2/20, 036 01 Martin

Tomáš, Peter, Ing. Mládežnícka 345/9, 026 01 Dolný Kubín

Tóth, Vladimír generála Svobodu 978/42, 958 01 Partizánske

Tóth, Ladislav, Dr. CSc. Tomášikova 18, 080 01 Prešov

Urbanová, Kristína, Dr. Liptovská 5/39, 034 01 Ružomberok

Varjú, Ludovít Gessayova 2, 852 44 Bratislava; *vdamigo@mail.pvt.sk*

Vároš, Stanislav Estónska 10, 821 06 Bratislava

Vavro, Rudolf, Ing. Kamenohorská 9, 920 01 Hlohovec

Vozárová, Marta, Dr. Plickova 3, 831 06 Bratislava; *botanika@snm.sk*

Vrana, Samuel Revúcka 7, 821 08 Bratislava

Weinzettl, Václav Murgašova 2, 811 04 Bratislava

Záhorovská, Erika, Doc. Dr. CSc. Majerníkova 46, 841 05 Bratislava

Stanovy Slovenskej mykologickej spoločnosti

v pôvodnom znení prijaté 9. febr. 2000,
zmeny schválené valným zhromaždením 21. febr. 2001

§1

Postavenie, sídlo a pôsobnosť spoločnosti

- 1) Slovenská mykologická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied je dobrovoľná, výberová organizácia zaoberajúca sa mykológiou.
- 2) Sídлом spoločnosti je Bratislava, Botanický ústav SAV.
- 3) Spoločnosť pôsobí na území Slovenskej republiky.
- 4) Spoločnosť je samostatnou právnickou osobou.

§2

Poslanie a hlavné úlohy spoločnosti

Poslaním spoločnosti je najmä:

- 1) Rozširovať poznatky získané v oblasti mykologického výskumu.
- 2) Vytvárať predpoklady na optimálny rozvoj mykologického poznania a jeho spoločenského využitia.
- 3) Prispievať k zvyšovaniu odbornej úrovne svojich členov.
- 4) Propagovať výsledky svojej práce.

- 5) Organizovať národné a medzinárodné odborné podujatia, poradenstvo, výstavy a iné vhodné akcie.
- 6) Rozvíjať vlastnú edičnú a publikačnú činnosť.
- 7) Pri plnení svojich úloh spolupracovať s organizáciami príbuzného zamerania.

§3

Členstvo

- 1) Členovia spoločnosti sú riadni a čestní. V odôvodnených prípadoch môže spoločnosť prijímať aj členov kolektívnych.
- 2) Riadnym členom spoločnosti sa môže stať každý záujemca o mykológiu rešpektujúci stanovky spoločnosti, ktorý úspešne zvládol odborné kritériá spojené s členstvom v spoločnosti, súhlasí s poslaním a úlohami spoločnosti a chce sa zúčastniť na ich plnení.
- 3) Čestným členom spoločnosti sa môže stať významný domáci alebo zahraničný mykológ, ktorý sa výrazne zaslúžil o rozvoj mykológie. Čestné členstvo udeľuje Valné zhromaždenie na návrh výboru.
- 4) Kolektívnym členom spoločnosti sa môže stať právnická osoba zastupovaná jedným povereným reprezentantom, ktorý spĺňa podmienky kladnené na riadneho člena.
- 5) Nadobudnutie členstva sa datuje odo dňa schválenia prihlášky výborom spoločnosti a zaplatením členského príspevku. Výšku členského príspevku určuje valné zhromaždenie.

§4

Práva a povinnosti členov

- 1) Člen spoločnosti má právo:
 - a) voliť a byť volený do všetkých orgánov spoločnosti,
 - b) podávať návrhy a hlasovať o návrhoch podaných na schôdzkach spoločnosti,
 - c) byť informovaný o činnosti spoločnosti a zúčastňovať sa na jej podujatiach,
 - d) prednostne získavať časopisy a publikácie, ktoré spoločnosť vydáva alebo inak zabezpečí.
 - e) používať prostriedky a zariadenia, ktoré má spoločnosť k dispozícii.
- 2) Člen spoločnosti má povinnosť:
 - a) zachovávať ustanovenia stanov rokovacieho poriadku spoločnosti a plniť rozhodnutia jej orgánov,
 - b) aktívne sa zúčastňovať na plnení úloh spoločnosti a hájiť jej záujmy,
 - c) prispievať k uvádzaniu nových poznatkov do praxe,
 - d) v stanovenom termíne platiť členské príspevky,
 - e) na požiadanie tajomníka pomôcť pri organizačnom zabezpečení činnosti spoločnosti.

§5

Zánik členstva

- 1) Členstvo v spoločnosti zaniká úmrtím člena, vystúpením, vylúčením alebo zrušením členstva.
- 2) Riadnemu členovi môže byť zrušené členstvo pre neplatenie členských príspevkov za obdobie dlhšie ako dva roky napriek upomienkam.
- 3) Riadny člen môže byť vylúčený z vážneho dôvodu, najmä ak jeho jednanie alebo činnosť je v rozpore s povinnosťami člena, ktoré sú určené stanovami.
- 4) O zrušení členstva, o vylúčení riadneho člena, ako aj o zrušení čestného členstva rozhoduje Valné zhromaždenie na základe zdôvodneného návrhu výboru.

§6

Orgány spoločnosti

- 1) Vedúcimi orgánmi spoločnosti pre všetky odvetvia jej činnosti sú:
 - a) valné zhromaždenie,
 - b) výbor.
- 2) Kontrolným orgánom spoločnosti pre hospodársku činnosť sú jej revízori. Revízori nesmú byť členmi iných štatutárnych orgánov spoločnosti.

§7

Valné zhromaždenie

- 1) Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom spoločnosti. Riadne valné zhromaždenie zvoláva výbor najmenej raz za rok. Mimoriadne Valné zhromaždenie zvoláva výbor z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť aspoň jednej tretiny riadnych členov, a to najneskôr do jedného mesiaca po predložení žiadosti. valného zhromaždenia má právo zúčastniť sa každý člen spoločnosti.
- 2) Do kompetencie valného zhromaždenia patrí:
 - a) schvaľovať, upravovať a meniť stanovy spoločnosti,
 - b) uznávať sa na zásadných hospodárskych opatreniach a určovať výšku členských príspevkov,
 - c) schvaľovať správy výboru a revízorov,
 - d) voliť výbor a revízorov spoločnosti,
 - e) voliť čestných členov,
 - f) rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam výboru,
 - g) uznávať sa o zrušení spoločnosti.
- 3) Valné zhromaždenie riadi predseda, prípadne poverený člen výboru spoločnosti.
- 4) Člen môže splnomocniť iného riadneho člena spoločnosti svojím zastupovaním. Zastupujúci člen má plnú právomoc pri hlasovaní a v tom prípade sa zastupovaný člen považuje za prítomného na schôdzi.

- 5) Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak je prítomná väčšina riadnych členov
- 6) Za prijatie uznesenia musí hlasovať väčšina prítomných členov. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu. Zmeny stanov alebo zrušenie spoločnosti musí odhlasovať minimálne 2/3 prítomných členov.

§8

Výbor

- 1) Výbor je výkonným orgánom valného zhromaždenia, riadi činnosť spoločnosti v období medzi valným zhromaždením.
- 2) Skladá sa z predsedu, podpredsedu, tajomníka, hospodára a členov výboru. Počet členov výboru určí valné zhromaždenie a volí ho na obdobie 3 rokov. Členmi výboru môžu byť iba riadni členovia spoločnosti.
- 3) Schôdze výboru spoločnosti zvoláva predseda podľa potreby, najmenej však dvakrát do roka; okrem toho tiež do 1 týždňa po požiadaní aspoň 1/3 členov výboru.
- 4) Volí zo svojho stredy predsedu, podpredsedu, tajomníka a hospodára spoločnosti.
- 5) Výbor je schopný uznášať sa za prítomnosti najmenej polovice svojich členov. Za uznesenie výboru sa považuje návrh, za ktorý hlasovala väčšina prítomných.
- 6) Za administratívny chod spoločnosti zodpovedá tajomník, ktorý prizýva k spolupráci členov výboru a riadnych členov spoločnosti.

§9

Revízori

- 1) Dozor nad hospodárskou činnosťou spoločnosti vykonávajú revízori, ktorí posudzujú aj plnenie úloh spoločnosti z hľadiska hospodárskeho.
- 2) Revízorov a ich náhradníkov volí valné zhromaždenie z členov spoločnosti na funkčné obdobie zhodné s funkčným obdobím výboru. Revízori nemôžu byť členmi iných rozhodujúcich orgánov spoločnosti.
- 3) Revízori a ich náhradníci sa môžu zúčastňovať na zasadnutiach výboru spoločnosti s hlasom poradným.
- 4) O svojej činnosti podávajú pravidelne správy výboru a valnému zhromaždeniu.
- 5) Bez súhlasu revízorov nemôže byť prerokovaná účtovná uzávierka, ani prijaté uznesenie o použití prebytkov alebo úhrade straty.

§10

Pobočky

- 1) Vo významných strediskách (pedagogických, vedeckých či priemyselných), kde sú na to potrebné predpoklady, môže výbor založiť pobočky spoločnosti.

- 2) Úlohou pobočiek je organizačne podchytiť členov a plniť úlohy spoločnosti v okruhu svojej pôsobnosti.
- 3) Členovia pobočky si volia trojčlenný výbor v zložení predseda, podpredseda a tajomník.
- 4) Predseda zodpovedá za prijímanie nových členov spoločnosti.
- 5) Predseda zodpovedá za použitie finančných prostriedkov z členských príspevkov a darov pobočky.
- 6) O finančnom hospodárení vedú riadnu evidenciu a podávajú správu výboru spoločnosti a valnému zhromaždeniu.
- 7) Predseda pobočky je zároveň členom výboru spoločnosti.

§11

Hmotné prostriedky na plnenie úloh

- 1) Hmotné prostriedky na činnosť spoločnosti tvoria členské príspevky, zápisné, dotácie, dary a príjmy z vlastnej činnosti.

§12

Hospodárenie spoločnosti

- 1) Výbor zostaví koncom každého roku plán činnosti a na jeho podklade finančný rozpočet na budúci rok. Okrem toho zostaví začiatkom každého roku účtovnú uzávierku za uplynulý rok a predloží ju valnému zhromaždeniu.
- 2) Spoločnosť hospodári na základe schváleného plánu a rozpočtu na príslušný rok. Platby a príjmy spoločnosti prebiehajú na účte spoločnosti v peňažnom ústave.
- 3) Za majetok spoločnosti zodpovedá výbor, ktorý správou majetku poverí jedného člena (hospodára).

§13

Zastupovanie spoločnosti

- 1) V mene spoločnosti rokujú a podpisujú predseda, podpredseda a tajomník, a to tak že k názvu spoločnosti pripoja svoj podpis a funkciu. Vo veciach hospodársko-finančných sa vyžaduje podpis hospodára alebo predsedu.
- 2) Výbor môže splnomocniť svojich jednotlivých členov, prípadne aj iné osoby, aby v rozsahu, ktorý určí, zastupovali spoločnosť a rokovali v jej mene. Osoby takto poverené podpisujú za spoločnosť s dodatkom "v zastúpení".

§14

Zánik spoločnosti

- 1) Spoločnosť zanikne, ak sa o jej zániku uznesie valné zhromaždenie dvojtretinovou väčšinou prítomných členov.

- 2) Ak spoločnosť zanikne, o majetku, ktorý zostane po úhrade jej záväzkov, rozhodnú členovia spoločnosti na valnom zhromaždení.

§15

Záverečné ustanovenia

- 1) Stanovy Slovenskej mykologickej spoločnosti pri SAV nadobúdajú účinnosť dňom ich schválenia Ministerstvom vnútra SR podľa príslušných zákonných predpisov.

Najväčší fotografický atlas húb

Dovedna 1230 farebných fotografií zobrazuje v tejto monumentálnej knihe 1104 druhov makromycétov z územia Slovenska a Českej republiky (viaceré druhy sú tu zobrazené po prvý raz na svete). Textovú časť pripravili Vladimír Antonín (Moravské zemské muzeum, Brno) a Ladislav Hagara (Bratislava), ktorý je s Jiřím Baierom (Praha) aj autorom farebných fotografií. Pri každom druhu je uvedené akceptované vedecké meno a najfrekvencovanejšie synonymum (ak je to potrebné pre orientáciu v iných publikáciách), a to bez mien/skratiek autorov taxónov, čo prispelo k prehľadnosti knihy (zoznam vedeckých mien aj s údajmi o autoroch taxónov je uvedený na konci 2. českého vydania).

Hagara, L., V. Antonín J. Baier. 1999. Houby. 416 str. (A4), 1230 far. fotografií, 9 perokresieb; Aventinum. Praha. ISBN 80-7151-106-4 [2. české vydanie: Praha 2000; francúzske vydanie: Les champignons, Gründ, Paris – Aventinum, Praha, 2000; v súčasnosti sa pripravuje anglické vydanie knihy. Výlučným predajcom knihy na Slovensku je Kníhkupectvo Eurobooks, Jesenského 5-9, 811 00 Bratislava.]

komentoval PAVEL LIZOŇ

Slovenská mykologická spoločnosť

je vedecká spoločnosť podporovaná Slovenskou akadémiou vied
so sídlom v Botanickom ústave SAV, Dúbravská 14, 842 23 Bratislava

Poslaním Spoločnosti je o. i.

*rozširovať poznatky v oblasti mykologického výskumu,
utvárať predpoklady na optimálny rozvoj mykologického poznania,
prispievať k zvyšovaniu odbornej úrovne svojich členov,
organizovať národné a medzinárodné odborné podujatia.*

Výbor Spoločnosti

Predseda: Ing. Anton Janitor, CSc. (Ústav experimentálnej fyto-
patológie a entomológie SAV, Ivánka pri Dunaji; uefetoni@savba.sk)

Podpredseda: Dr. Pavel Lizoň, CSc. (Botanický ústav SAV, Bratislava;
botupali@savba.sk)

Tajomníčka: Mgr. Soňa Jančovičová (Prírodovedecká fakulta UK,
Bratislava)

Hospodár: Ľudovít Varjú (Bratislava; vdamigo@mail.pvt.sk)

Ostatní členovia výboru:

Július Ďuriač (Bratislava; julius.duriac@messer.slovnaft.sk),

Doc. Dr. Ján Gáper, CSc. (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica;
gaperova@pobox.sk),

Ing. Stanislav Glejdura (Lesnícke a drevárske múzeum, Zvolen),

Dr. Ladislav Hagara (Bratislava; hagara@ba.telecom.sk),

Ing. Vincent Kabát (Bratislava; konstrukt@zutom.sk),

Ing. Pavol Škubla, CSc. (Šaľa; pskubla@duslosala.sk)

Informačný bulletin vydáva Slovenská mykologická spoločnosť (Botanický ústav SAV,
Dúbravská 14, 842 23 Bratislava). Náklad 200 ks. Cena jedného výtlačku pre nečlenov
spoločnosti 25.00 Sk; objednávky posielajte na adresu spoločnosti.

Číslo 25 zostavil a na vydanie pripravil Pavel Lizoň (jazyková úprava Ladislav Hagara).
Príspevky posielajte elektronickou poštou zostavovateľovi alebo na diskete vo formáte
MSWord na adresu spoločnosti. Vydané za finančnej podpory Slovenskej akadémie vied.
Registrované pod č. 956/94.